Vil huset ditt like å være rosa?

Dempede rosafarger som illuderer stein, kan være kledelig på mange bygg. Men sjokkrosa er litt vanskeligere, og vil kunne bli oppfattet som et litt støyende element blant omgivelsene.

Av Bjørg Owren/ifi.no, ifi.no

- Den som maler huset sjokkrosa, har som regel noe spesielt på hjertet, kommenterer arkitekt og billedkunstner Mette L'orange og viser til både kunstnere og bedrifter som markerer seg gjennom en sterkt rosa fasade.

Ikke bestandig like heldig; sterkt rosa kan bli litt for mye for mange, kjenner vi blant annet fra Bergen, der en huseier overrasket naboene med rosa vegger i et tradisjonelt hvitt område for kort tid siden. Saken vakte mye oppstyr, og det endte med at fargen må dempes.

GODT SYNLIG: Enkelte virksomheter bruker rosa for å skille seg ut fra omgivelsene

- Den som maler huset sjokkrosa, har som regel noe spesielt på hjertet, kommenterer arkitekt og billedkunstner Mette L'orange og viser til både kunstnere og bedrifter som markerer seg gjennom en sterkt rosa fasade.

Ikke bestandig like heldig; sterkt rosa kan bli litt for mye for mange, kjenner vi blant annet fra Bergen, der en huseier overrasket naboene med rosa vegger i et tradisjonelt hvitt område for kort tid siden. Saken vakte mye oppstyr, og det endte med at fargen må dempes.

Rosa som i stein

- Se på rosa som imitasjon av stein og tegl, mellom der ligger de gode rosanyansene. Når du går forbi det naturlige blir det ofte litt vanskelig, poengterer L'orange.

Det finnes imidlertid unntak, og hun har opplevd bebyggelse med innslag av temmelig sterk rosa.

– Men da er husene er gjerne små. Konteksten er viktig, sier hun.

En farge må aldri vurderes isolert, hva som vil fungere avhenger blant annet av omgivelser, stil og form, lysforhold og materialet som skal fargesettes og type maling som brukes.

VINTERFARGE: I overskyet vær og om vinteren med snø vil rosafargen virke kvikkere enn omgivelsene.

En tradisjonsrik farge

Rosa ble introdusert som husfarge med rokokkostilen på 1700-tallet og er siden brukt både på pussfasader og trehus. De fleste av fargene heller mot gult. Til tross for at det var relativt enkelt å framstille fargene, ble rosa brukt i relativt liten grad.

På 1900-tallet har fargene på trehus pendlet mellom brunt/rødt/grønt på den ene siden og hvit/grå og beige på den andre. På 1980-tallet dukket det opp mange rosa hus. Industrien kom med nye typer pigment som skulle være mer bestandige mot lys, og bredden i rosanyanser økte.

I boken «Färgen på huset» kommenterer forfatteren arkitekt Karin Fridell Anter at fargene dreide fra brunrosa og grårosa til klarere og mer lysende farger som gulaktig aprikos og blåaktig cerise. Men bortsett fra moteblaffet på 80-tallet er ikke rosa en mye brukt husfarge, sier hun.

HISTORISK VALG: Rosa er en tradisjonsrik farge.

Vil fargen kle huset ditt?

Fridell Anter har farger som spesialfelt og har gitt ut boken sammen med arkitektkollega Åke Svedmyr, som en guide til folk som skal finne farge til huset. Her er det gode råd for å finne farge som passer huset, omgivelsene og folks egen smak.

De peker på at rosa vil skille seg ut fra omgivelsene. Hvorfor ønsker du å male huset rosa? Passer det til stilen på huset, og vil det kle og bli framhevet med den fargen, spør de.

MYE SORT: Litt mørkere rosa kan også fungere fint.

Naturlige rosatoner

Fridell Anter har forsket mye på farge og definert naturfargene i NCS koder. Rosa stein i naturen har aldri kulørthet over 20. Sortheten varierer, men er aldri under 15. Kulørtonen har alltid innslag av både gulhet og rødhet. Rosa tegl har kulørtoner mellom Y40R og Y60R. Kulørtonen ligger rundt 20 og svartheten mellom 20 og 30.

Fargen endrer seg på huset

Foruten å være klar over forskjellen på de naturlige og unaturlige rosafargene, er det også viktig å vite at fargen fortoner seg helt annerledes på huset enn på den lille prøven i fargekartet. Fargen blir sterkere og lysere enn på prøven og fargen drar lett over mot lilla viser Fridell Anters forskning.

Hvordan vi opplever fargen på huset påvirkes av været, årstiden og fargen på lyset. Selv om Fridell Anters forskning er gjort i Sverige, mener Mette L'orange at forholdene er relativt lik de norske, så fargene vil oppføre seg på samme måte her.

FARGENE FORSTØRRES: Selv en ganske kulørsvak farge oppleves rosa når den kommer på husveggen.

Test fargen

Før du kjøper maling til hele huset anbefales det at du tester fargen på huset først. Mal en prøve på hjørnet av huset, da ser du enklest hvordan den tar seg ut i forhold til omgivelsene. Det kan også være lurt å sjekke med fargehandleren hvor lysbestandig fargen er, siden det varierer.

Tenk på dette før du velger rosa

Rosa vil nesten alltid se annerledes ut på huset enn på den lille fargeprøvenUnngå altfor klare farger Fargen vil se klarer og sterkere ut på veggen enn den er på fargeprøven. For rosa kan endringen være stor, fra mild til lysende og intensiv.I overskyet vær forsterkes den rosa fargenFor å unngå at huset blir for sterkt rosa velg en farge som ser litt gråaktig ut, den vil oppleves klarere rosa når den kommer på veggenGulaktig rosa på fargekartet blir blåaktig rosa på husetDempet beigerosa kan bli gråaktig rosa med stikk av blått på veggenØnsker du rosa hus uten blåstikk, velge en farge som ligger tydelig på den gule siden av fargesirkelen.Gult og rosa trives dårlig sammen. Hvis naboen har gult hus bør du tenke deg om to ganger. Hvis du likevel ønsker rosa, velg en nyanse som er mørkere enn den gule.

Fakta

Karin Fridell Anter og Åke Svedmyr er arkitekter med spesialkompetanse i farge. Boken «Färgen på huset» bygger på deres forskning og mangeårig erfaring med fargesetting av hus.

Deres erfaring og forskning er basert på svenske forhold. Men lyset som er en viktig faktor for hvordan vi oppfatter farger utendørs er temmelig likt de vi har her, så deres funn er også relevante her hos oss, mener Mette L'orange, som er professor i farge ved Kunsthøyskolen i Oslo og Kunst- og designhøgskolen i Bergen.